

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem čeku zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Dr. Trumbić govori

PRED ZAKLJUČKOM DOLGOTRAJNEGA PROCESA PROTI ZAGREBŠKIM
TERORISTOM PRED DRŽAVNIM SODIŠČEM ZA ZAŠČITO DRŽAVE.

BEOGRAD, 6. junija. Pred državnim sodiščem za zaščito države je v razpravo proti zagrebškim teroristom nastopil danes kot zadnji govornik branitelj dr. Mačka, odvetnik dr. Trumbić, ki je govoril od 8. do 13. ure in bo tudi še popoldne nadaljeval svoja izvajanja. Pričakuje se, da bo imel jutri zaključno besedo še državni tožilec dr. Učović, ako se pa ta odreče repliki, bo razprava končana še danes, razsodba bo razglašena 10. t. m.

Dr. Trumbić je razdelil svoj govor na dva dela: v prvem delu se je bavil s političnim razvojem procesa, s hrvatsko mentaliteto, s pokretom po-

kojnega Stjepana Radića, programom njegove stranke in zlasti z njegovo pacifično politiko. Dr. Maček je bil sedaj inkarnacija tega programa, kar je tudi dokazal s svojim dosedanjim javnim delovanjem. Prehajajoč potem na obtožnico, se je branitelj dr. Trumbić bavil zlasti z momentami, ki obremenjujejo njegovega klijenta dr. Mačka. Tako zaslišavanja na policiji, pri preiskovalnem sodniku, kakor na razpravi sami, so dokazala popolno nevzdržnost obtožnice, vsled česar pred laga oprostitev obtožencev.

Popoldne bo dr. Trumbić nadaljeval svoj govor in podal resume celokupne obrambe.

Binkoštni ponedeljek ni praznik

LJUBLJANA, 6. junija. Kraljeva banska uprava razglasa, da po čl. 3 odstavka 2 zakona o državnih praznikih binkoštni ponedeljek ni priznan kot praznik in se vrši tega dne navadna služba.

Rekonstrukcija Macdonaldovega kabineta

LONDON, 6. junija. Kralj Jurij je odobril sledeča imenovanja in izpremembe v vladi. Imenovani so: Thomas za državnega tajnika za dominione, na njegovo mesto za prvega varuha pečatov Wernom Hartshorn; minister za poljedelstvo in ribarstvo je postal Christopher Addison namesto dosedanjega ministra Noela Buxtona, ki je pred kratkim odstopil; za parlamentarnega tajnika je imenovan Earl De la Warr; za podtajnika državnega vojnega urada je imenovan lord Marley namesto Emanuela Shindwella.

Za finančnega tajnika v vojnem uradu je imenovan Stephen Sander; tajnik za kolonije je postal lord Passfield. Noel Buxton je poslal Macdonaldu pismo, v katerem pravi, da je iz zdravstvenih razlogov primoran odstopiti. Benn Turner pa je istočasno obvestil ministrskega predsednika, da je premogovni zakonski načrt faktično že dovršen, vsled česar ga prosi, naj ga po enajstmesečnem težkem delu odpusti iz službe državnega tajnika za rudnike. Turner se je tudi zahvalil ministrskemu predsedniku, da mu je nudil priliko za sodelovanje v vladi in mu izrazil svoje obžalovanje,

da mora zapustiti urad. Macdonald je sprejel njegovo demisijo in se zahvalil za njegovo izvršeno veliko delo, proseč ga obenem, da bi še nadalje sodeloval v korist delavstva.

Splošna in tajna volilna pravica na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 6. junija. Na današnji seji parlamenta je izjavil ministrski predsednik grof Bethlen, da namerava vlada uvesti splošno in tajno volilno pravico, kar odgovarja interesom naroda in države. Nato je navedel, da je sedaj zaprtih še 14 oseb radi kaznivih dejanj, izvršenih med revolucijo. Dočim je bilo skupno pomiloščenih 20.000 oseb, pa ti niso mogli biti deležni amnestije, ker so zagrešili navadne zločine. V inozemstvu pa je še 355 oseb, ki so se morale zagovarjati pred kazenskimi sodišči.

Anglija poveča letalsko omrežje

LONDON, 6. junija. V Liverpoolu se vrši danes konferenca, ki se bavi z razširjenjem letalskih zvez Anglije s kontinentom. Sklenjeno je bilo med drugim, da bodo meseca junija in julija letalske zveze Anglije s Francijo, Belgijo in Nizozemsko znatno ojačene. Posvečala se bo tudi posebno pozornost letalski zvezi z Balkanom. Vlada je odobrila za pomnožitev letalskih zvez znatne kredite in bo do za vzdrževanje prometa na dolgih progah zgrajena velika potniška letala.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 6. junija. Zaprto.

Sobota, 7. junija ob 20. uri »Pravljica o rajski ptici«, ab. B. Kuponi. Zadnjič.

Nedelja, 8. junija ob 20. uri »Netopir«. Znižane cene. Kuponi. Zadnjič.

Ponedeljek, 9. junija ob 14. uri »Herman Celjski«. Kmečka predstava pri najnižjih cenah. Zadnjič. — Ob 20. uri »Bobrov kozuh«. Kuponi.

Velika atrakcija na binkoštni ponedeljek v mestnem parku.

Mariborskemu Aeroklubu se je posrečilo pridobiti auto-velezvočnik tvrdke Siemens-Halske, ki gostuje sedaj na ljubljanskem velesajmu in vzbuja tam največjo senzacijo, tudi za turnejo v Maribor. Žal se je moralo veliki letalski dan, ki je bil projektiran za binkoštni ponedeljek, preložiti na kasneje, ker so bili zunanji letalci v zadnjem momentu zadržani. Kljub temu bo ta radio-orjak obiskal naše mesto in bo nastopil na binkoštni ponedeljek v mestnem parku s prozo in godbo v korist našega agilnega aerokluba. Opozarjamo vse na ta senzacijski izdelek moderne tehnike. Začetek prenosa ob 11. uri.

Komanda pogranične trupe v Skoplju razglasa, da sprejeme v pogranično službo zdrave in krepke mladeniče v starosti od 22 do 35 let, ki so odslужili kadrovske rok. Natančnejši sprejemni pogoji so interesantom na vpogled med uradnimi urami v mestnem vojaškem uradu v Mariboru, Slomškov trg 11.

Klavniške pristojbine v Mariboru.

Kraljevska banska uprava dravske banovine je z odlokom z dne 17. maja odobrila mestni občini mariborski, da sme pobirati v mestni klavnici z dnevom odločbe sledeče pristojbine: a) klavnina: za 1 govedo (bik, vol, krava, telica) Din 75, za 1 tele Din 18, za 1 ovco, kozo, jagnje ali kozliča Din 9, za 1 svinjo preko 50 kg Din 30, za 1 svinjo do 50 kg in odojke Din 20, za 1 konja, žrebe Din 60; b) oglednina: za zaklana uvožena goveda, teleta, svinje itd. je plačati na oglednici toliko, kolikor znaša tozadevna klavnina. Isto pristojbino je plačati za uvožene polovice teh živali. Za uvoženo meso v kosih (zadnje, prednje četrti, butine itd.) je plačati za 1 kg govedine Din 0.75, za 1 kg teletine Din 0.18, za 1 kg svinjine Din 0.30. Ostale pristojbine ostanejo neizpremenjene. Novo odobrene pristojbine so veljavne od 1. junija.

Pod voz je prišel.

Sinoči se je na cesti med Gornjo Sv. Kungoto in Sv. Jurjem pripetila težka nezgoda. Po nesrečnem naključju, ko je zaviral na klanec voz sena, je prišel pod kolesa 25letni posestnikov sin Ivan Lebar ob Sv. Jurja ob Pesnici. Dobil je tako težke notranje poškodbe, da so ga morali ponoči z rešilnim avtom odpremiti v bolnico.

Dan bonbončkov.

Jutri in v nedeljo priredi ženska podružnica Ciril-Metodove družbe v Mariboru »Dan bonbončkov«. Rodoljubi, prispevajte vsak po svojih močeh za prekoristno narodno-obrambno šolsko družbo! Botri in botrice, se gajte pridno po bonbončkih, ki jih bodo prodajale narodne gospe in gospodične!

Organizacija zdravstva

v našem mariborskem okrožju — mislimo tu na ozemlje bivše mariborske oblasti — je bila od prvega početka obstoja naše države na višini, kakor menda v nobenem drugem delu države. Zlasti kar se tiče števila bolnic, smo nedvomno prvačili. Nerazumevanje centralnih oblasti za potrebe zdravstvenih zavodov in na prav tekem prvih deset let je težko zadelo tudi naše kraje; na vseh koncih in krajih so se pojavljali znaki nazadovanja. Šele z uvedbo oblastnih samouprav se je stanje izboljšalo in naši zdravstveni zavodi so v času, ko je funkcionirala oblastna samouprava, imeli znatno močnejšo oporo v finančnem pogledu. Izpopolnitve naših bolnic v Mariboru, Celju, Ptuj in drugod, zgradbe odnosno prevzemi novih zdravstvenih zavodov (porodišnica in izo lirnica v Mariboru, izolirnice v Celju itd.) dovolj jasno kažejo, da je bilo dobre volje in mnogo razumevanja za večno resnico, da je narodovo zdravje podlaga narodovega blagostanja. Upamo, da bo tudi banovinska uprava v polni meri kazala enako razumevanje za vse upravičene v tem pogledu in da ne bodo zdravstveni zavodi in ustanove v mariborskem okrožju postali zopet pastorka, kakor so že včasih bili. Še je veliko in nujnih potreb v tem pogledu in zdravstveni domi v Mariboru in v Celju, ki naj bodo vodniki na polju higijenske vzgoje našega naroda, so šele prvi početki širokopotezne akcije v tem pogledu.

Vendar pa danes še vedno bridko občutimo nekaj rakran v pogledu Organizacije zdravstva in zdravstvenih zavodov v našem okrožju. Baš nedavno smo ponovno imeli priliko, s prstom pokazati na eno teh ran: pomanjkanje umobolnice. Žalostni slučaj, ko v mariborski bolnici niso bili sprejeti v opazovanje ljudje, ki so bili tega nujno potrebni, ko se jih je celo moralo, radi pomanjkanja prostora, odposlati domov v prisilnih jopcih, dovolj jasno govore, kako težka je ta pomanjkljivost. V bivši oblastni samoupravi se je to vprašanje že mnogostransko razpravljalo in bil je tudi že storjen sklep, da se najme v svrhu zgradbe umobolnice za mariborsko okrožje — vsled premalosti prostorov v umobolnici na Studencu, ki zadostujejo komaj za bivšo Kranjsko — posojilo v iznosu 10 milijonov dinarjev, iskali so tudi že primerni prostor, delale so se razne kombinacije, končno že tudi kombinacija za novo skupno umobolnico za vso Slovenijo — vse pa je padlo v vodo, čim so bile oblastne samouprave ukinjene.

Toda vprašanje potrebe ni ponehalo, nasprotno potreba se pojavlja vedno večja. Zato smatramo, da je naša dolžnost, opozoriti merodajne činitelje pri banski upravi, da je eno izmed prvih vprašanj baš to, ki mu morajo posvetiti vso pozornost. Bridko je, ako ima kaka dežela mnogo na umu bolnih in potrebuje za te velike zavode. Toda kje je dežela, ki jih nima? In zakaj naj bi radi pomanjkljivosti zavodov za duševno bolne trpeli avtorji teh revežev, trpeli duševno, mo-

ralno in materialno? Vprašanje druge umobolnice v Sloveniji ali pa znatnega povečanja sedanje, predvsem pa vprašanje popolne modernizacije tega zavoda je nujno in ga morajo odgovorni činitelji takoj vzeti v roke.

Še en pojav nas je tekom zadnjega časa osupnil: klic Mariborske Protituberkulozne lige, matice vsega boja proti zavratni jetiki v našem mariborskem okrožju, da ne more naprej, ker nima zadostnih sredstev. Problem borbe proti jetiki je v vsakem narodu, zlasti tudi v našem, med temeljnimi problemi narodnega blagostanja, in v tej borbi bi morala prednjačiti država po svojih zadevnih organizacijah. Dokler pa to ni in dokler ustanove privatne inicijative vodijo zadevne akcije, je dolžnost države, da te ustano-

ve — v našem slučaju PTL — podpira. Dolžnost, podpirati take ustanove, pa imajo tudi občine in vsa javnost. Zdi se, da se baš v naših občinah najde premalo smisla za podpiranje te akcije. To smo nedavno opazili tudi v mariborskem občinskem svetu, kjer se je z omalovaževanjem razpravljalo o neki prošnji PTL. To ni očitke slabe volje, ampak smatramo, da ni v vse kroge še proniknila zaveš in spoznanje velikega pomena borbe, ki jo vodijo za enkrat protituberkulozne lige v interesu našega narodnega zdravja in s tem neposredno v interesu našega splošnega razvoja in napredka.

Naj bi te besede ne bile glas vpljočega v puščavi, ampak naj v nas vseh dvigne voljo in moč, da gornjim vprašanjem posvetimo vse svoje cilje.

K problemu združitve občin

REZULTATI IZJAV. — ARGUMENTI ZA IN PROTI. — ZAHTEVE MODERNE DOBE. — KONKRETNA DEJSTVA.

Odgovori na uradno vprašanje glede izjave in predlogov o združitvi naših sedanjih malih podeželskih občin v večje enote, kakor so predvidene v načrtu novega zakona o občinah, so po veliki večini negativni. Manjše občine so se skoraj vse izrekle za to, da bi tudi še nadalje ohranile svojo samostojnost, večje pa tekmujejo med seboj za središče združenih enot. Vse to je pa bilo tudi pričakovati, kajti težnja po samostojnosti, bodisi poedinca, bodisi večjih skupin in enot, je v našem slovenskem ljudstvu globoko ukorinjena. Lahko tedaj rečemo, da se dajo vsi momenti, ki so pri odgovorih občin bili odločilni, označiti v štirih vrsticah: 1. težnja po samostojnosti, 2. lokalni interesi, 3. strah pred potmi v oddaljenejša središča in 4. strah pred večjimi stroški. Tu in tam so bili merodajni pa tudi čisto osebni in politični interesi.

Ker so nekateri od teh momentov vsaj navidez in po mnenju našega ljudstva tehtni, bi bilo treba napram njim nastopiti s protargumenti, da bi se videla in tudi mogla presoditi in pretehtati razlika. Zakonodajalca, ki je sestavil načrt zakona, je pri težnji po osnovanju velikih občin vodila predvsem želja po: 1. lažjem in boljšem poslovanju občinskih samouprav, 2. dosegu večje gospodarske moči, 3. lažjem izvrševanju danih nalog in 4. večjem gospodarskem, socialnem in kulturnem razvoju. Razvoj časa, ki stremi k vedno večji kompliciranosti življenja in s tem tudi vsega javnega udejstvovanja, posebno uradovanja, stavi na poedinca in skupine vedno večje zahteve in težje naloge. Voditi občino danes, ko mora skrbeti tudi za razne strogo birokratske, varnostne, politične, prosvetne, kulturne, humanitarne, sanitetne, socialne, gospodarske in druge zadeve, ni več tako lahko kakor je bilo nekoč. Za vse to so nujno potrebne strokovno naobrazene moči, ki se posvetijo samo temu delu, ki jim je tedaj poklic in ne več postransko opravilo, kakor nekoč in ponekod še doslej.

Vsega tega pa male občine, kakršne so danes naše, absolutno ne zmorejo, in sicer zaradi tega ne, ker nimajo takih moči, če jih nastavijo, pa ne denarja, da bi jih plačevale in vzdrževale ves potreben aparat. Zato bi bila za nas Slovence največja nesreča,

če bi se našim občinam naložila vsa tista bremena, ki so že v uzakonjenih in projektiranih zakonih predvidene, ne da bi se poprej sestavile večje enote, torej združene večje občine! Strah pred večjimi stroški v slučaju združitve je tedaj popolnoma odveč, ker je narobe res, da bodo ti stroški pri združenih občinah manjši. Namesto sedanjih treh, štirih, petih ali več pisaren in tajnikov, ki so tudi sedaj vsaj honorirani, če ne stalno nastavljeni, bo potem ena sama pisarna za vse združene občine in en sam strokovno izvežban tajnik in poleg njega kvečjemu še ena pomožna ali pa blagajniška moč. Strah pred potmi v oddaljenejša središča in težnja po samostojnosti ne moreta pomeniti veliko, najmanj pa odločati pri tako važni zadevi.

Ostaje tedaj le še problem lokalnih interesov. Mnoge manjše občine se bojijo, da bodo v večjih enotah njihove lokalne težnje zapostavljene. Temu strahu do neke mere zares ne moremo oporekati, a s primernim odstavkom novega občinskega zakona se da tudi ta nevarnost zlahka odstraniti. Nasprotno je pa nedvomno, da bo skupina združenih občin stalno razpolagala z večjimi finančnimi sredstvi kakor razpolagajo sedanje male, zato bo mogla mnogo lažje realizirati razne občekoristne načrte: gradnjo občinskih cest, gradnjo šol, zdravstvenih domov, vodovodov, električnih napeljav itd. itd. Za vse to bo potem morala v vsaki posamezni vasi skrbeti celota, zato bo tudi mogoč večji in hitrejši razvoj in napredek, kakor je bil doslej, ko je v mali občini za realizacijo enega samega projekta bilo treba več let, včasih celo desetletij.

Vse to govori tedaj za to, da se združitve izvrši, da, še več, da se mora izvršiti, ako Slovenci nočemo zadržati za drugimi pokrajinami naše in sosednjih držav. Časi patrijarhalnega življenja minevajo in razne historične individualnosti se nujno morajo umikati novodobni kolektivnosti. Samo s tega stališča pa je treba presojati tudi vprašanje združitve naših podeželskih občin. Vse drugo je sentimentalnost, ki se je sicer težko otresemo, a ko se je, spoznamo, da je to bilo za razvoj in napredek neobhodno potrebno.

Bobrov kožuh

Sinočnja proslava 35letnice gledališkega udejstvovanja komične in karakterne igralke ge Štefe Dragutinovičeve je klub pozni sezoni privabila v gledališče toliko njenih častilcev, da je bilo razprodano. Pred jubilejno predstavo samo se je izvršila na odprtem odru prava proslava, ko so pred vsem ansamblom čestitali jubilarntki g. upravnik dr. Brenčič, režiser g. Jože Kovič, zastopnik igralskega društva g. Pavel Rasberger in ko je g. Pavle Kovič prečital dolgo vrsto čestitk iz vseh krajev Jugoslavije. Iz lož se je na oder vsulo cvetje, ki se je združilo z mnogimi vencji, šopki in darili, navzoče občinstvo pa je ge Dragutinovičevi, ki se je za pozornost gignjena zahvalila, priredilo navdušene ovacije, ki so bile zares iskrene in spontane.

Tej intimni proslavi je sledila uprizoritev Hauptmannove štiridejanske komedije »Bobrov kožuh« v režiji g. Jožka Koviča. Delo je nastalo v oni dobi, ko je pomenilo reakcijo na prejšnjo romantiko in se je baš zaradi tega obdržalo na repertoarju nemških in tudi drugih gledališč vse doslej, čeprav je za naše današnje novo pojmovanje malce zastarelo. Sicer pa spada v vrsto onih del, ki prevedena izgube svoj glavni kolorit in s tem tudi mnogo prvobitne in neposredne učinkovitosti. Tu ni duhovitosti, ni razglabljanja globokih problemov, idi-ja je, ki le tu in tam kaže nekoliko satire, odlični pa so dialogi in značaj

nastopajoče pisano mešane družbe tatov, uradnikov, baronov itd. Režiser g. J. Kovič se je tokrat potrudil in izvršil svoje delo dokaj zaokroženo. Inscenacija je bila primerna in tudi so-igra ubrana.

Centralna osebnost je perica in tatica Wolfovka, premetena ženska, ki zna vleči za nos tako okradene kakor policijo in sijajno izrabiti spor med Krügerjem in policijskim predstojnikom Wehrhahnom. Igrala jo je jubilarntka ge Dragutinovičeva s polnim elanom in pridružila tako svojim največjim uspehom nov uspeh. Bila je sinoči sploh najmočnejša v ansamblu. Originalno in dosledno je izoblikoval g. Jože Kovič njenega duševno mnogo nižje stoječega moža Julija, posrečeno zadeti sta pa bili tudi hčerki Leontina gđc. Udovičeva in Adela ge Savinove. Policijski predstojnik pl. Wehrhalm je našel v g. Pavlu Koviču dobrega interpretata, posrečenega posebno zunanje, notranje pa je bil mestoma nepre-pričevalen. Premalo psihološko izdelan je bil rentijer Krüger g. Harastovič, dočim so dr. Fleischer (g. Grom) Motes (g. Tovornik), Glasenapp (g. Nakrst), Mitteldorff (g. Rasberger), Wulkow (g. Furjan) in Motesova (gđc. Kraljeva) bolj postranski in zunanji liki. Zadata pa je bila povsod karakterizacija, posebno še pri Motesovi, Wulkowu in Glasenappu. Po predstavi se je vršila še intimna proslava pri »Gambrinu«.

Mestna hranilnica

javlja, da na binkoštno soboto ne ura-duje.

Mariborski in dnevni drobiž

Someščani!

Na binkoštno nedeljo, dne 8. junija, obiščejo naš Maribor odlični švicarski in grški gostje. Z vlakom ob 6.53 prispe v Maribor skupina 40 grških izletnikov, večinoma industrijalcev in trgovcev, ki ostanejo v Mariboru do odhoda brzovlaka ob 14.23, s katerim odpotujejo v Rogaško Slatino. — Ob 14.17 pa pride v Maribor s posebnim vlakom največji švicarski pevski zbor »Harmonie« s 400 pevci, ki ostane v Mariboru do 18. ure. Ob ugodnem vremenu zapoje ta pevski zbor okrog 16. ure pred magistratom mestu in prebivalstvu na čast nekaj svojih pesni.

Vljudo vabim vse someščane, da na ta dan na čast dragim gostom razobesijo zastave in da se udeležijo njih sprejema v kar največjem številu.

Podžupan: dr. L i p o l d.

Tarifa za kopališče na Mariborskem otoku

1. Izkaznica za obisk otoka (bele barve) Din 2. Otroci do 10. leta v spremstvu odraslih so vstopnine prosti. 2. Izkaznica za kopanje (rumene barve) Din 3. Otroci do 10. leta v spremstvu odraslih plačajo polovico. 3. Izkaznica za kabino (rdeče barve) ob delavnikih razen sobote popoldne Din 6, ob sobotah popoldne, nedeljah in praznikih Din 12. 4. Izkaznica za omarico (roza barve) ob delavnikih razen sobote popoldne Din 4, ob sobotah popoldne, nedeljah in praznikih Din 6. Opomba: Kdor kupi izkaznico pod 2., 3. ali 4., ne plača izkaznice pod 1. Kdor kupi izkaznico pod 3. ali 4., ne plača izkaznice pod 2. 5. Izkaznice za perilo (svetlozelene barve), in sicer: a) za rjuho Din 4, b) za otiračo Din 2, c) za damsko kopalno obleko Din 6, č) za moško kopalno obleko Din 3. Opomba: Za izposojeno perilo se mora založiti depozit, ki se pri oddaji perila povrne, in sicer: a) za rjuho Din 30, b) za otiračo Din 15, c) za damsko kopalno obleko Din 40, č) za moško kopalno obleko Din 20. Manipulacijska pristojbina za shrambo dragocenosti znaša Din 2. Vse izkaznice, razen za obisk otoka, ki velja celi dan, veljajo za pol dne, in sicer od zjutraj do 13. ure in od 13. ure do mraka. Kdor kupi izkaznico do 12. ure, mora do pol 14. ure zapustiti kopališče, oziroma kupiti novo izkaznico. Kdor kupi izkaznico po 12. uri, velja izkaznica za popoldne.

Vprašanje dohoda na kopališče na Mariborskem otoku.

Gradbena dela na Mariborskem otoku, kjer bo v nedeljo, 15. tm. slovesno odprto nedvomno največje in najmodernejšo javno ljudsko kopališče v naši državi, so v glavnem že končana in vrše se že priprave za čim impozantnejšo proslavo tega važnega dogodka za naše mesto. Prijatelje kope-lji v prosti prirodi pa bo gotovo zanimalo, da je rešeno tudi že pereče vprašanje primerne dohoda na otok. Mestni avtobusi bodo vozili z Glavnega trga samo do znanega ovinka na Koroški cesti, od tamkaj na bo vodila cesta, ki jo pravkar grade, naravnost do mostu na otoku. Dolga bo 600—700 m in namenjena samo za pešce, ki bodo imeli torej od ovinka na Koroški cesti do kopališča komaj dobrih 5 minut hoda. Z gradnjo te ceste pa bo obenem za kopalce ugodno rešeno tudi vprašanje vozne cene mestnih avtobusov na kopališče. Vožnja od Glavnega trga do ovinka na Koroški cesti bo stala namreč samo 1 Din 50 par in bo torej cenejša, kakor vožnja po mestnih pasovih. Nizka prevoznina bo omogočala zato tudi pripadnikom najširših slojev, da bodo lahko zahajali v kopališče na otoku.

Smrtna kosa.

V splošni bolnici je umrla sinoči ob 20. uri gospa Marija S e v e r, žena posestnika od Sv. Tomaža pri Ormožu, stara 35 let. Blag ji spomin!

Drobiž iz Tezna

Himen. Poročila sta se lesni trgovec g. Vilko Podlipnik in gđc. Ana Šiberjeva Mlademu paru iskreno čestitamo!

Občinska seja. Občinski proračun je v glavnem odobren. Poročilo podžupana g. Šabedra o zadnji seji glede gradnje skupne meščanske šole ni bilo ugodno. Naši deci je odslej onemogočen obisk meščanske šole v Mariboru, pa po krivd drugih okoliških občin. Naše ceste in ulice dobe v doglednem času prepotrebna imena, kar je skrajni čas. Potreben pa nam je v prvi vrsti sistematičen gradbeni načrt.

Društvene vesti. Kot ustanovni član zneskom 200 Din je pristopil k pevskemu društvu »Zvon« g. dr. Tomšič, odvetnik v Mariboru. Poleg ustanovnine je poklonil lepo vsoto za nabavo pihal. Odbor mi izreka prisrčno zahvalo. — Veselica o menjenega društva dne 1. junija je bila dobro obiskana. Žalibog je burja prot večeru razgnala precej obiskovalcev. V soboto 7. t. m. priredijo tamburaši družabni večer v gostilni Pulko, čegar čist dobiček se zopet porabi za odplačilo instrumentov. Hvalevredno je složno delo vnanje vseh odsekov.

Učitelstvo pripravlja s šolsko dečo z Vidov dan igrice »Matia«, povske točke in primerne deklamacije. Med odmori bo do svirali tamburaši društva »Zvon«.

F. L.—r

Izlet k Sv. Duhu na Ostrem vrhu.

Klub SPD »Meja« priredi na binkoštni ponedeljek, 9. t. m., članski izlet k Sv. Duhu na Ostrem vrhu, kjer se tega dne vrši žegnanje. Izlet se bo vršil v dveh skupinah: za mlajše in bolj izvežbane turiste peš iz Maribora preko Sv. Vrbana, Sv. Križa, Zavrčerjevega vrha in Žlemberskih ribnikov (zbirališče na Grajskem trgu ob 4. uri zjutraj), za ostale pa s prvim jutranjim vlakom do Fale in potem dalje peš do Sv. Duha. Povratek zvečer. Za člane izlet obvezen, vabijo pa se tudi vsi oni, ki se zanimajo za lepoto in uso do naše severne meje na Kozjaku.

Pestrost petkovega trga.

V sezoni gob in špargljev smo. Da našnji trg je imel teh produktov v izobilju. Posebno mnogo je dospelo na trg jurčkov. Cene Din 2 do 3 za kupček. Tudi lisičk kupček po Din 1 je bilo mnogo. Poleg solate, kolerabce je briljirala cvetača (karfijola) po Din 5 komad. Domače črešnje Din 4—7 li-ter. Prvi domači krompir, že krasno razvit, se je ponujal v lenih kupčkih po Din 1. Ribe dalmatinske so imele običajne cene, a dravske belice so bile na prodaj po Din 3 komad.

Zakon o samoupravnih cestah

je s posebno zakonsko novelo, ki jo je kralj te dni podpisal, spremenjen zlasti tudi v pogledu cestnih odborov, ki ne bodo več voljeni, ampak jih bodo imenovali in razreševali bani po predlogih sreskih načelnikov. Ta novela določa tudi, da je načelnik cestnega odbora praviloma predsednik (župan) občine, kjer je sedež sreskega načelnika.

Iz Rogaške Slatine.

Sezona v Rogaški Slatini se prav lepo razvija. Koncem maja je bilo v zdravilišču okrog 300 gostov, sama mednarodna publika. Razen naših gostov se je dvignilo število posetnikov iz Avstrije in Nemčije. Uspehi zdravljenja so izredno ugodni, zanimanje za zdravilišče stalno narašča. V zdravilišču sta bila zadnje dni tudi ban dravske banovine, inž. Serbec in komandant Maribora, general Živko Stanisavljevič.

Olepnjevalno društvo v Studencih je že lansko leto uredilo na vogalu Kotnikove in Jurčičeve ulice sicer majhen, a prav čeden park. Letos je nasad že izpopolnilo z nasadom raznih lepoticnega grmičevja, drevia in s cveticami tako, da napravlja park prav čeden utis. Tudi je postavilo nekaj klopi. V svrhu kritja stroškov in pridobitve novih sredstev za nadaljno delo priredi društvo v nedeljo, dne 6. julija pri g. Špureju (Senica), vrtno veselico, na kar že sedaj opozarjamo.

Šolstvo na Poljskem

Reforme Konarskega, a posebno Komisije Edukacijske, o čemer smo govorili v zadnjem članku (Vidi Večernik od 13. V.), so prinesla bogate sadove. Reformirane šole so bile širiteljice prosvete, ki je postala glavno gibalno duhovnega preporoda poljskega naroda. Ta preporod se z razpadom poljske države ni prekinil, ampak se je širil dalje in s tem, da je prodril v literaturo, se je tako okrepil, da je, če ne državo, rešil vsaj narod. Misijo narodne šole in vzgoje naroda je prevzela literatura. Ona je boderila duha in kazala pot iz robstva v svobodo. Literatura je prenesla dobre prosvetne tradicije v današnje Poljsko. S prestatkom politične samostojnosti Poljske se započeta prosvetna misel torej ni ustavila, ampak je skozi literaturo in umetnost prešla kot aktivni faktor tudi v današnje prosvetno politiko Poljske.

V današnji Poljski vodi vse prosvetno delo ministrstvo prosvete (Ministerstvo Wyznań religijnych i Oświecenia publicznego). Koliko važnosti se polaga na prosveto, nam najboljšo dokazuje to, da so Poljaki po sprejemu ustave (17. III. 1921.) med prvimi zakoni izdelali prosvetni zakon. Osnovne šole so v splošnem enake našim (po novem šolskem zakonu). Ravno tako so tudi srednje šole ohranile, kakor naše, tri tipe: gimnazijskega, realno-gimnazijskega in realnega. Visoke šole, posebno univerze, se nekoliko razlikujejo od naših. Tako je naša filozofska fakulteta razdeljena na poljskih univerzah na dve: na matematično-prirodopisno in humanistično fakulteto (Wydział matematyczno-przyrodniczy i wydział humanistyczny). Našim diplomskim izpitom (po novem zakonu) odgovarjajo t. zv. magisterski izpiti. Zanimivo je poudariti, da morajo slušatelji, ki imajo za glavno skupino slavistiko, polagati izpit, na katerem dokažejo splošno znanje iz vseh panog javnega življenja (državni ustroj, literatura,

glasba itd.) posameznih slovanskih narodov. — Za doktorat iz prava je potrebna posebna znanstvena disertacija; ravno tako medicinska diploma ne vključuje doktorata, ampak mora zdravnik, ki hoče doseči doktorski naslov, napisati posebno disertacijo.

Mimogrede bodi omenjeno, da so Jugoslovani, ki študirajo na poljskih visokih šolah, v plačevanju šolskih in izpitnih taks ravnopravni poljskim državljanom, ravno tako uživajo tudi v dijaških domovih, menzah, na naučnih ekskurzijah, katere subvencionira država, vse ugodnosti kakor Poljaki.

Da bo slika prosvetnega dela na Poljskem bolj popolna, hočemo podati nekoliko najnovejših statističnih podatkov o šolah, bibliotekah in časopisih.

Na približno 31 milijonov (30.819.848) prebivalcev pride na Poljskem: 20 visokih šol s 43.249 akademikov, 794 srednjih šol s 206.864 dijakih, 26.592 osnovnih šol s 3.496.934 učenci in 8.978 raznih drugih strokovnih in dopolnilnih šol. V vseh teh šolah se izobražuje 3.930.816 šolske mladine.

Šolskih bibliotek je 23.690 s 7.241.099 zvezkov. Za šolstvo se izdaja na leto 448.106.711 zlotov (okoli 3 milijarde dinarjev), od česar daje država 361 milijonov, a samoupravne enote 87 milijonov.

Poleg šol in šolskih knjižnic nudi prebivalstvu Poljske prosveto tudi 2.353 raznih listov in revij, od katerih jih odpaše na poljske 1.866, na židovske 171, na nemške 116, na rusinske 99 itd.

Poljska znanost je, kot rezultanta celokupnega prosvetnega dela, dala svetovni znanstveniki epikalnega pomena, kakor n. pr. Kopernika, Marijo Curie Skłodowsko, Gumpłowicza itd. Danes, ko se posveča prosveti še večja pažnja kakor v preteklosti, bo dala Poljska, o tem smo prepričani, še mnogo velikih del na vseh področjih duhovnega življenja.

Dr. F. C.

Mesto večno mladih žen

Problem »večne mladosti« stalno zanimala ameriški tisk, ameriške zdravnike in celo ameriško javnost. Če se lahko dobi za dolarje vse drugo, kar si poželijo, zakaj tudi ne umetna lepota in umetna mladost? Res je v zadnjem času nastalo v Newyorku vse polno »salonov lepote«, tisoči zdravnikov in drugih specializiranih, ki skušajo pomlajevati njujorški ženski svet, seveda za lepe dolarje. Radium se vbrizgava pod kožo, izravnavajo se gube, žleze se nadomečujejo z drugimi, lasem se daje poljubna barva itd. Na tisoče žen hodi dnevno v te čarovnjaške delavnice lepote in prihajajo iz njih pomlajene. Seveda se njihova večna mladost pojavlja tudi v plešnih dvoranah, pomlajene ženske pušijo kakor tovarniški dimniki, flirtajo, goje telovadbo — skratka 50-letne pomlajenke se obnašajo kakor 16-letne žabice. Nastala je pravcata mladostna epidemija, ki je okužila ves njujorški ženski svet. Ameriški listi trde, da v desetih letih ne bo v Njujorku več nobene stare žene, in matrone z belimi lasmi, ki bi v zapečku dostojanstveno sedele v naslonjaču, bodo le še arheološki pojavi kakor predpotopne zveri.

Zavod za proučevanje človeka

Tako nameravajo nazvati zavod v Brnu, ki ga bodo zgradili s stroški 15 milijonov čeških kron do leta 1933 v to svrhu, da zbera v njem vse zgodovinsko važni material z nad 100 moravskih in šleskih diluvijalnih naselij in pečin, ki bo torej imel nalogo, da se bavi s poreklom človeka in postankom človeške kulture. Do zgraditve zavoda pa bo v Brnu stalno otvorena razstava »Anthropos«, ki jo bo uredil znani češkoslovaški profesor doktor Absolon. Na razstavi bo med drugim mamut v naravni velikosti, ki ga je dal izdelati Bat'a za »Razstavo sodobne kulture« lansko leto v Brnu. Dalje ogromna panorama, ki bo predstavljala razburljiv moment iz življenja janskega človeka iz dobe 150.000 let pred Kristusom. Skupina praljudi vodi ogorčen boj z ogrom-

nim medvedom. Vse v naravni velikosti. Zelo zanimiva je verna reprodukcija slikarskih del diluvijalnega človeka, ki so jih našli v jami pri Santanderu. Reprodukcija je izvršena po fotografskih posnetkih dr. Absolona. Večinoma so to slike živali iz dobe 30.000 let pred Kristusom, ki so se ohranile na ta način, da je bila jama zasuta in odkopana šele po mnogih desetletjih. Zanimiv je oddelek, ki kaže poreklo človeka s zoološkega vidika. Vidimo tam gorilo, neandertalskega človeka in Praksitelovega Diskobola kot zglede, kakor se je človek razvijal. Rekonstrukcija poprsja in ceih figur praljudi in opice dokazuje, da človek ni nastal od opice, ampak da mu je zelo sorodna vrsta. Vidimo rekonstrukcijo tega, kako se je človek učil ravno hoditi, kako se mu je razvijalo lice, katere živali in kako dolgo so vladale svetu, kedaj je človek zapustil jame in napravil prvo orožje iz kamna itd. V tem oziru je to največja zbirka na svetu. Tako bo dr. Absolon oživel s svojo ogromno razstavo odnosno z zavodom za proučevanje človeka več kot 150.000-letno zgodovino človeka in njegove kulture.

General, ki briše kozarce

Neki star in gluh general, ki je navadno obedoval v oficirski kantini, je imel navado, da je svoj kozarec vedno obrisal s servijeto. Parkrat se mu je namreč pripetilo, da kozarci niso bili popolnoma čisti. Ko je bil nekoč povabljen k nekemu bankirju in so bili kozarci postavljeni na mizo, je vzel po svoji stari navadi servijeto v roke in obrisal kozarec. Gostitelj je to opazil in menil, da je najbrže sluga kaj prezrl. Zato mu je pomignil in naročil, da naj postavi pred generala nov kozarec. General pa je tudi tega obrisal. Ves razjarjen je nato gostitelja, misleč da tudi drugi kozarec ni bil v redu, postavil pred generala osebno zopet nov kozarec. To se je potem ponovilo štiri- do petkrat. Končno pa se je general zadril: »Za vruga, ali naj pobrišem vse vaše kozarce?«

Sport

Glavna skupščina JZSS.

Za 15. t. m. ob 9. dopoldne sklicujemo redno glavno skupščino v beli dvorani hotela Union v Ljubljani. Dnevni red obsega 17 točk ter je vsled tega dolžnost vseh včlanjenih klubov, da se odzovejo povabilu ter prisostvujejo skupščini. V kolikor bi ne bilo ob določenem uri zadostno delegatov, se bo vršila pol ure kasneje skupščina brez ozira na število prisotnih delegatov. Glasovalno pravico imajo samo tisti delegati, ki imajo pismeno pooblastilo svojega kluba, posvetovalno pa vsi delegati klubov. Za delegate je zaprošena polovična vožnja. Skupščini morejo prisostvovati kot poslušalci vsi, ki se zanimajo za delo JZSS.

Mariborski zimskosportni podsavez.

Verificirani so: Drogenik Hubert za SPD Maribor in Burndorfer Valter za SK. Rapid ter se črta za TK. Triglav. Zore Zdravko se črta za SPD Celje, ker še ni odjavljen za SK. Ilirijo. — Dne 15. junija ob 9. uri se bo vršila v beli dvorani hotela Union v Ljubljani IX. redna glavna skupščina JZSS. Dnevni red obsega 17 točk, med drugim je tudi več predlogov našega podsaveza. Vsi člani imajo pravico, poslati na skupščino dva ali več delegatov, od katerih ima eden glasovalno pravico. Imeti morajo pismeno pooblastilo. Vsak klub ima po en glas, za vsake 20 verificiranih članov pa še en glas. Vsi naši člani so prejeli seznam verificiranega članstva ter označbo, koliko glasov imajo. — Vsako leto enkrat zborujejo skupno zimski sportniki, da se razgovorijo o izvršenem delu, o načrtih za bodoče ter se sestanejo in spoznajo. Dolžnost nas vseh je, da si dan glavne skupščine JZSS rezerviramo za to zborovanje in da pride vsakdo, ki mu je razvojni zimskih sportov pri srcu. Apeliramo na vse člane našega podsaveza, da pošljejo čim več delegatov na to glavno skupščino ter se zavzamejo za naš in vseobčji interes. V svojih odborih se porazgovorite ter razmišljajte o tem, kar naj bi še lahko predlagali savezu v našo dobrobit, a enako imate tudi nalogo, da kritizirate ono, kar se vam zdi, da ni bilo prav. Ako kateremu našemu članu ni mogoče poslati delegatov, naj pošlje vsaj pooblastilo na drugega člana, da nam bode mogoče čim vztrajneje zastopati in zahtevati naše pravice. — MZSP.

Ljubljanski hazenski podsavez razpuščen.

Jugoslovenski hazenski savez je izdal danes naslednje službeno obvestilo: Zaradi opetovanih in grobih prekršitev discipline in zaradi skrajne neposlušnosti ter neizvrševanja sklepov upravnega odbora, je sklenil JHS v Zagrebu, da na temelju § 33 razpušča ljubljanski hazenski podsavez. Vse agende bo naprej vodil g. Savo Santic, ki je imenovan z gg. Schnellerjem, Kereszturijem in Böslom za komisarja. Opozarjajo se vsi klubi, da se imajo brezpogojno pokoravati vsem odredbam navedenega komisarijata. Predsednik: dr. Veljko Prelog.

Iz LNP.

Na včerajšnji seji LNP-ja je bila igralcu Kurzmannu (S. K. Rapid) črtana kazenska doba preko dveh mesecev, tako da ima igralec pravico takojšnjega igranja. — Pozivajo se klubi LNP, da v 5. dneh, računajoč od 6. junija, pošljejo LNP podatke: 1. ali ima klub lastno igrišče, 2. število klubovega članstva, 3. točen naslov kluba, 4. koliko in kake sekcije ima klub, 5. ali ima klub lastni plavalni bazen, odnosno prostor. Te podatke JNS nujno potrebuje in zato opozarja klube LNP na posledice § 52 k. p. JNS, če ne bodo vposlali do določenega roka zahtevanih podatkov.

Male sportne vesti.

O binkoštnih praznikih bo proslavil S. K. Svoboda, Ljubljana, 10letnico svojega obstoja ter bo priredil dvonog. turnirja. Sodelovali bodo S. K. Grafika, S. K. Svoboda in S. K. Pri-

morje iz Ljubljane, S. K. Olimp iz Celja, S. K. Amater iz Trbovelj, S. K. Hajduk iz Sarajeva in Sportklub Red Star iz Knittelfelda.

Mihelčič in Premrl, odlična reprezentanta ZNP, sta zagrešila poraz na Dunaju in se morata zato zagovarjati pred kaz. odborom ZNP. Obenem je podsavezni kapetan ZNP demisijoniral.

Zagrebski klubi so sklenili, da svoje igrance ne pustijo v Montevideo k svetovnemu prvenstvenemu tekmovalju. Sedaj je zopet vprašanje, ali se bo Jugoslavija sploh udeležila te prireditve.

Jug. zimsko-sportni savez je odlikoval gen. tajnika JZSS g. Josa Gorca in državnega smučarskega prvaka g. Joška Janša z najvišjim odlikovanjem, zlatim znakom za zasluge na smučarskem polju.

I. S. S. K. Maribor, upravni odbor.

Drevi ob 20.30 odborova seja v hotelu »Orel«. Tajnik.

I. S. S. K. Maribor, lahkoatletska sekc.

Obvezen sestanek vsega članstva v soboto dne 7. t. m. ob 19. uri po treningu na igrišču. Ob vsakem vremenu! Načelnik.

Stanovanjska kriza na Poljskem

Radi gospodarskih težkoč, vsled večnega podraževanja kapitala in visokih obresti na občinska posojila se je gradbena delavnost na Poljskem po vojni zelo slabo razvijala. Skoro po vsej državi se je pojavila nova socialna beda — stanovanjska kriza, ki je bila sicer zelo občutna tudi po drugih državah. Na tisoče rodbin, ne samo v velikih mestih, temveč tudi v manjših, v pravem pomenu besede je bilo brez krova. Tako so nastale cele skupine brezstanovalec, za katere so morale občine napraviti provizorne barake. Od privatnikov je le malo gradil, podpora vlade za gradbeno delavnost pa je bila silno omejena, ker je morala vlada predvsem skrbeti, da se zgrade razni objekti (mostovi, postaje, proge itd.), ki so bili v vojni uničeni. Kako počasi se je na Poljskem razvijala gradbena delavnost, je najbolj razvidno iz statistike, po kateri je bilo na Poljskem od l. 1921 do 1929 zgrajenih samo 40.000 novih stanovanj. Po ljudskem štetju iz l. 1921 je bilo tedaj v poljskih mestih 1.340.000 stanovanj. Ako pa računamo, da je mogoče v eni hiši stanovati približno 100 let, potem pridemo do zaključka, da je od l. 1921—1929 postalo do 107.000 stanovanj nesposobnih za prebivanje. Vlada sama je prišla sedaj do prepričanja, da tako ne more iti naprej. Zato je izdelala nov gradbeni načrt, ki se naslanja na čisto drugačna načela. Na podlagi tega načrta bo otvorena na Poljskem velika kreditna akcija za gradnje. Dapa se ta akcija finančno zasigura, je vlada razpisala posebno premijsko gradbeno posojilo. Široki sloji poljske javnosti so sprejeli novo vladno akcijo zelo povoljno in sesmatra kot prvi realni korak na poti k energičnemu pobijanju vojne stanovanjske krize.

Upliv godbe na tek

Neki norveški trgovec z živili zatrjuje, da je ugotovil, da Mendelssohnova godba zatira tek na šunko. Ba je to preizkusil na številnih ljudeh. Bilo bi torej zelo umestno, ako bi se na tem polju vršili poizkusi, kajti prišli bi morda koncem vseh koncev do zanimivih zaključkov. Kdor bi rad jedel ostrige in nima denarja za to, ta naj samo posluša Bachovo fugo; kdor hrepeni po kozličku z zelenim grahom, naj posluša par taktov Wagnerja — in pošel mu bo tek takoj. Kako krasna pridobitev za lastnike restavracij: dober gramofon z dobrimi ploščami... in potrebuje so le polovične porcije za cele!

Oba imata prav

Zdravnik (pri 90letni starosti): Ali pijete kavo?

Starka: Da!

Zdravnik: Kava je strup, ki počasni učinkuje.

Starka: Da; zelo počasi, gospod doktor, jaz jo pijem že 80 let!

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

112

Oči abata Angela so se razširile. Strašno skrčenje srca mu je pričalo o silnem razburjenju, ki se ga je polastilo... Nikak dvom ni bil mogoč. Te skrinje so vsebovale neizmerne zaklade, ki jih ni mogel doceniti, toda ki so gotovo prekašali njegove najprejiranejšje sanje.

Bodisi od radosti, bodisi od srčne tesnobe, je abat Angelo krčevito vztrepetal; par kamenčkov se je oddrobilo, ženska se je vzravala, spoznal jo je; bila je Lukrecija Borgia!... Abat se je naglo odmaknil, kakor da bi mu pretela nevarnost, da ga zagleda...

Nato je skomizgnil nad strahom, ki ga je bil pregnal ter se je vrnil k svoji opazovalnici. Lukrecija pa je bila že ugasnila svojo bakljo, in tema je bila v votlini.

Abat je ostal še pet minut na tistem kraju, ves poražen od mogočne radosti, ki ga je navdala; zamisljal je, da bi vsaj v duhu še enkrat videl zaklad; vprašal se je, ali se mu ni sanjalo, ali morda ne blazni. Nenadoma pa je abat Angelo vztrepetal.

Prišel je bil umoriti papeža — in glej, že se je bila rodila v njegovi duši misel drugega umora!... Še tisti hip je bil njegov sklep storjen. Umoriti hoče papeža. Umoriti hoče Lukrecijo Borgia. In nato se polastiti zaklada!...

Z mrzlično naglico je pričel mašiti luknjo, ki jo je bil izgrebel; zgradil jo je s kamenjem ter si v glavi skrbno zabeležil kraj, kjer se je nahajala, zapomnil si nekaj vodilnih točk, da se ne bi zmotil, in narisal s pisalnikom par znamenj na košček pergamenta, ki naj bi drugičkrat pomagala njegovemu spominu; nato je odšel.

Ko je stal pred velikimi vrati gradu, je bil popolnoma miren in njegovo lice ni izražalo drugega čuvstva kakor nestrpnost, da se pokloni svojemu vzvišenemu gospodarju Aleksandru Borgia in njegovi presvetli hčeri, do katere je imel tajno naročilo in pismo od njegove Svetlosti vojvode Valentinoškega...

LXIV.

Bralka misli.

V ribiški koči, ki jo je naznačil Giacomo, je bil Spadacappa spoznal starko, ki jo je bil videl na krovu »Stelle«, in v tej starki je spoznal Ragastens čudno zaščitnico Rosite, male fornarine.

Ko sta Ragastens in Spadacappa stopila v bedno kočjo, se Maga niti ni stresnila, daš je že s prvim pogledom spoznala Ragastensa. Toda ta nesrečna ženska, ki je dolgo časa živela od svoje ljubezni, je živela zdaj od svojega sovraštva, ki se

je bilo s podvojeno močjo osredotočilo okrog glave Aleksandra VI. edinega.

A to sovraštvo, ki ga je gojila do starega Borgia in s katerim se je pasla v molčeči zagrizenosti, jo je bilo polagoma navdalo z nekakim fatalizmom. Rosa Vanozzo je iskreno verovala, da živi na vsem svetu samo še njeno sovraštvo, in je živela le namenu, da umori Rodriga.

Zato je lahko umevno, da jo je cela množica dogodkov, ki bi bili morali izzvati njeno zanimanje in začudenje, puščala popolnoma ravnodušno. In prav zato tudi ni pokazala niti najmanjšega začudenja, ko je videla Ragastensa stopiti v kočjo, kamor se je bila zatekla ona sama.

Ribič, ki je bil spremil viteza in njegovega oprodo v svojo kočjo, je pomeril Ragastensa z očmi.

»Hm,« je dejal nato. »Če prihajate po Giacomojem naročilu, potem vam je gotovo do tega, da vas nihče ne vidi na otoku?«

»Tako je, da...« je odgovoril Ragastens, ki med tem ni nehal gledati Rose Vanozzo, kakor da bi hotel zbuditi njeno pozornost.

»Torej,« je dejal ribič, »tukaj boste varni. Nihče vas ne bo hodil motiti. Pokažem vam vašo sobo, ki je skrita dovolj, da vas ne najdejo niti takrat, če bi vas iskali... Prosim vas samo, povejte potem Giacomoju, da sem vam postregel po vaši volji.«

»To se zgodi kmalu, vrli prijatelj!« je rekel Ragastens. »Kajti, ko sem se odpravil na pot, da bi šel semkaj, je tudi Giacomo zapuščal Rim, da se odpelje proti Capreri.«

Ob teh besedah je Rosa Vanozzo dvignila glavo.

»Giacomo pride semkaj?« je vprašala.

»Da, gospa...«

»Dobro!«

In zopet se je pogreznila v svojo prejšnjo nemirnost.

»Ali me ne poznate več?« je dejal Ragastens ter pristopil k njej.

»Poznam vas.«

Glas, s katerim je rekla to besedo, je bil manj trpek, nego njen glas po navadi. Celo nekaj nežnega je bilo v njem: Ragastens je bil tisti, ki je otel Rosito!... Nekaj hipov ga je motrila s svojim mirnim pogledom; nato je dodala:

»Tudi vi trpite...«

Ragastens se je stresel.

»Po čem vidite to, gospa?«

»Videla sem takoj prvi hip... že tam doli v votlini nad Anijem... Zanimali ste me, mladi mož... In takrat sem vam želela, da bi bili srečni... Vidim pa, da se moja želja ni uresničila.«

Ragastens je stal pred njo in molčal. Bil je globoko ganjen.

»Takrat sem trpel.« je dejal tiho, »toda ne ti stega trpljenja kakor danes.«

»Da,« je odgovorila starka počasi. »Takrat ste ljubili, a z mislijo, da vam ljubezen ne bo povrnjena; danes veste, da ste ljubljeni, toda ona, ki jo obožujete in ki vam je dala svojo zvestobo, vam je vzeta... Ne vem, katero izmed obeh trpljenj je hujše.«

»Kako veste vse to, gospa?« je vzkliknil Ragastens osuplo.

»Vi sami ste mi povedali.«

»Jaz!...«

»Vi! Ako ne s svojimi besedami, pa vsaj s svojim vedenjem, s svojim početjem in gibanjem. Vi ljubite hčer grofa Alma, tisto, ki jo imenujejo Beatrice. V votlini nad Anijem sem vas videla nesrečnega! Skušali ste prikriti svojo boleost pod navidezno brezskrbnostjo in veselostjo... Kakor, da bi bilo mogoče skriti ljubezen, otrok moj! Vaša veselost je bila mrzlica... in jaz sem videla, da ljubite!... Še boljše sem to spoznala kasneje, ko sem videla, s kakšno obupno zavistjo ste gledali zarjo sreče, ki je vstajala nad vašim prijateljem Rafaelom... Saj vam pravim, da sem se zanimala za vas, sinko moj...«

Po skrbi, s katero ste poizvedovali o Cezarjevih marših in o bližanju njegove armade, sem spoznala, da se zanimate za Monteforte... Po Giacomoju, ki mi je vsak dan pošiljal odposlanca — kajti tudi jaz sem se imela vzrok zanimati za Cezarjevo početje — sem izvedela, kakšno je bilo vaše ravnanje v Montefortu... Vi edini ste preprečili Cezarjev napad... In vi ste storili to vse potem, ko vam je bil Cezar ponudil poleg sebe sijajno življenje. Za moje oči je vaša skrivnost zelo jasna... Ljubili ste mlado grofico.«

Medlo oko stare Mage se je bilo oživilo. Svetilo se je od gorke simpatije, kakršna je bila redek pojav pri tej ubogi nesrečnici. Ragastens je nem od začudenja poslušal izvajanja Rose Vanozzo.

»Gospa,« je dejal naposled, »čemu bi vam prikrival to resnico, ki ste jo čitali v mojem srcu kakor v odprti knjigi!... Da, res je, ljubim grofico Beatrice... in ker ste uganili moje trpljenje — prav pravite, da trpim, ker je ona izginila.«

»In prišli ste jo semkaj iskat?«

»Ne vem, kako da me navdajate s takim brezmejnim zaupanjem... Da, gospa, prišel sem na Caprero z upanjem, da jo najdem... A to upanje mi pripravlja morda samo razočaranje, ki ga ne preživim...«

»Ali se bojite, da je Lukrecija umorila njo, ki jo ljubite?«

»Ah, da,« je dejal Ragastens in vzdrltel, »bojim se... Morebiti prihajam prepozno...«

»V tem pogledu se lahko pomirite.«

»Kaj hočete reči? Ali vam je nemara kaj znana? Ah, gospa, če je tako, govorite, rotim vas...«

Gospodično sestanovalko

souporabo kopalnice, na željo s celo tudi dijakino sprejemne takoj ali pozneje, soba je velika in čista in s oskrbo. Naslov v upravi lista. 1645

Jako dober jabolčnik

proda poceni Karol Pugel, Maribor. Trg svobode 3. 1562

Sprejemem pridnega delavca na stanovanje. Koroška cesta 74.

Dobro vino

iz lastnih vinogradov, liter po 12 in 14 Din priporoča vinotoč Veziak. Splavarska ul. 6. 1638

Birska darila
najceneje pri J. Mulavec, Maribor, Kralja Petra trg 1. Ogled neobvezen, neugajajoče se zamenja ali vrne denar. 1509

Napravnico
(brošo) v obliki kneževske krone, sem včeraj dne 4. tm. med 18. in 19. uro na poti od Študijske knjižnice do Tomšičevega drevoreda zgubila. Ker je za me zelo dragocen spomin, naprošam poštenega najditelja, da isto odda v Tomšičevem drevoredu št. 123a. 1637

Vrh Habakuka
vinotoč odprt. 1649

Za kolportažo

Slovenskega Naroda sprejme mlade osebe Hinko Sax, Maribor. 1628

Iščem stanovanje,

sobo in kuhinjo za tri osebe s 1. julijem ali avgustom v mestu, Studenčih ali Pobrežju. Plačam takoj za 1 leto v naprej 3000—4000 Din. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »A. S. 1886«. 1653

Vabilo na veselico,

katero priredi pevsko društvo »Planinca« v gostilni Tomše v Pekrah. Kegljaci pozor! Kegljanje na dobitke. Prvi dobitnik majhna svinja, drugi dobitnik gos in tretji raca. Začetek ob 15. uri. Vstopnina prostovoljna. Za obilen obisk vabi odbor. 1655

„Restavracija Emeršič“

Aleksandrova cesta 18

bo otvorila v soboto 7. junija ob 19. uri

restavracijski vrt s koncertom

Svirala bo godba Schönherr. Z dobro kuhinjo in izborna pijačo je preskrbljeno. Vljudno vabi

ANTON EMERŠIČ, RESTAVRATER

Koncert se bo vršil le ob lepem vremenu 1651

Za gospode

največja izbira vseh modnih potrebščin

pri

Elite

Jurčičeva 9

Specijalna trgovina za moško modo!

Piščanci pečeni, s salato à Din 30"-

se dobijo v gostilni

Pšunder, Radvanje

Na binkoštno nedeljo, ob lepem vremenu

vrtni koncert

Godba „Lira“

Za dober vianek in sveže pivo, kakor tudi za točno postrežbo skrbi **gostilničarka.** 1650

Inserirajte

v

„Večerniku“

Napravnico

(brošo) v obliki kneževske krone, sem včeraj dne 4. tm. med 18. in 19. uro na poti od Študijske knjižnice do Tomšičevega drevoreda zgubila. Ker je za me zelo dragocen spomin, naprošam poštenega najditelja, da isto odda v Tomšičevem drevoredu št. 123a. 1637

Vrh Habakuka
vinotoč odprt. 1649

V SOBOTO ZVEČER OB POL 8. URI

OTVORITEV

KAVARNIŠKE RESTAVRACIJE
NA TERASAH HOTELA „OREL“ S KONCERTOM

Dohod potom dvigala. Na razpolago inozemski časopisi. Igralna soba. Izvrstna vina v steklenicah, in odprta, lastnega pridelka ter druga. Zgoraj je sveži zrak, ni prahu in ne ropota. — Cenjenim gostom se najtopleje priporoča **ZEMLJIC**